

Week van het **Jonge Kind**

Spelen is meer dan spelen

Het jonge kind

De eerste levensjaren van een kind vormen de basis voor hun verdere ontwikkeling. In deze periode ontdekken jonge kinderen de wereld, leren ze door spel en bouwen ze vertrouwen op in zichzelf en hun omgeving. De Week van het Jonge Kind draait om het vieren van de kracht en het potentieel van jonge kinderen. Hun nieuwsgierigheid en creativiteit inspireren ons elke dag!

Hestia
a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Music monday - muziek maandag

Het kind ontwikkelt zich in zijn totaliteit: emotioneel, fysiek/motorisch en cognitief. De muzikale vorming is onlosmakelijk aan deze ontwikkelingsgebieden verbonden, het is geen op zichzelf staande activiteit. In eerste instantie zorgt muziek voor een gevoel van verbondenheid, saamhorigheid, en dus veiligheid. Door samen of voor elkaar te zingen, muziek te maken, wordt er contact gemaakt, gecommuniceerd. Zingen geeft altijd uitdrukking aan emotie. Het is een sociale bezigheid.

Muziek is verbonden aan emoties (emotionele ontwikkeling), maar ook aan beweging. Het roept bij jonge kinderen (die nog helemaal in hun gevoel zitten) automatisch beweging op. Muziek stimuleert onze motorische ontwikkeling en geeft energie. Kinderen in de basisschoolleeftijd leren om muzikale concepten zoals ritme en toonafstanden te benoemen en te noteren. Muziek krijgt dan steeds meer betekenis voor hen en draagt positief bij aan hun cognitieve, sociaal-emotionele en creatieve ontwikkeling. Muziekonderwijs omsluit meerdere domeinen: zingen, luisteren, muziek maken, muziek leren en noteren en bewegen op muziek. Muziek roept ook gevoelens en emoties op. Het ervaren en benoemen daarvan draagt bij aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook bewegen en dansen op muziek is voor kinderen een manier om uiting te geven aan hun gevoelens". Tegelijkertijd stimuleert muzikale vorming de cognitieve ontwikkeling, het geheugen, het taalvermogen en het concentratievermogen.

Kinderen houden van muziek, activiteiten met muziek maken indruk. Muziek kan emotie oproepen en een manier zijn om emoties te uiten of verwerken. Het taalaanbod gebracht via liedjes waar ze naar luisteren, waar ze op bewegen, of die ze zelf meezingen, zullen kinderen goed onthouden. Blootstelling aan muziek zorgt voor meetbare nieuwe verbindingen in het kindergebrein. Erik Scherder zegt hierover: "Muziek in de les bouwt aan de cognitieve reserve van het kindergebrein. Studies tonen aan dat hun brein complexer wordt door allerlei nieuwe verbindingen aan te leggen. Het vermogen om verbanden te leggen en om te plannen gaat vooruit, maar ook vaardigheden in rekenen en taal. Dat is een fantastische investering in de langetermijnonwikkeling van het kind." Het kind zal eerst klank, ritme, beweging voelen zonder de woorden te begrijpen of zelf te gebruiken. Later zal het kind steeds meer woorden gaan begrijpen en daarna zelf gaan gebruiken door mee te zingen. Het samen spelen met klanken, tonen en ritmes geeft plezier en energie, maar biedt ook de mogelijkheid om de aandacht vast te houden en talige klanken te oefenen. Een lied wordt als een geheel ervaren: taal, melodie, ritme, beweging zijn een eenheid. Liedjes vergroten niet alleen de woordenschat, maar zijn ook belangrijk voor het aanvoelen van intonatie, zinsmelodie, ritme en rijm. Melodie en ritme zijn ook voor oudere kinderen. Het is fijn om erop te bewegen, en om het ritmegevoel te stimuleren. Muziek stimuleert de kinderen om eigen dansjes te maken en zelf teksten te bedenken, zoals raps maken. Ook wordt er gestart met het meezingen in andere talen.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Music monday

Vorbereiding

Maak een rustige ruimte klaar met een speaker. Kies klassieke muziek, muziek met duidelijke ritmes of speelse wereldmuziek (liedjes als vader Jacob horen ze elke dag).

Uitvoering

Laat kinderen vrij bewegen, stimuleer klanken maken, klappen en dansen. Doe mee en doe voor, maak rustige bewegingen die de kinderen kunnen nadoen. Je kunt ook yoga poses gebruiken.

Met de aller kun je ook yoga poses maken, zodat zij ook mee kunnen doen. En een waardevol 1 op 1 moment met je hebben. Doe dit op een matje of kleed op de grond. Plaats het kind op, of tussen je benen.

Voorbeelden

- Groet de zon. Steek je armen omhoog. Sta zo hoog mogelijk op je tenen. Zak weer op je voeten en beeld met je armen en handen de vallende regen uit door ze omlaag te laten komen. Helemaal naar beneden tot ze de grond aanraken.
- Zak door je benen tot je billen op kniehoogte hangen. Houd je handen voor je tegen elkaar aan. Kun je er nog bij kwaken als een kikker?
- Maak je zo lang als een boom. Laat de blaadjes (je armen en handen) meewaaien met de wind.
- Sta op handen en voeten. Beweeg heen en weer alsof je kwispelt als een hond. Til eerst je ene been op. Til daarna je andere been op en loop als een hond.

- Zoek eerst goed contact: leg je handen rustig op de beentjes of armpjes. Houd handen of voetjes even vast, het contact is de basis.
- Praat zacht tegen het kind tijdens de oefeningen, vertel steeds wat je aan het doen bent of benoem de geluiden van de muziek.
- Voorbeelden:
  - Houd de onderbeentjes vast en beweeg ze om en om richting de buik/ribben. Bij een oudere baby mag je echte fietsbewegingen maken.
  - Pak de handen van het kind tik de handen tegen elkaar. Daarna ga je iets naar buiten met de handen en zeg je: 'Open, open, open!' De armen van het kind gaan langzaam horizontaal opzij.

Wat leren kinderen?

Ontwikkeling van het gehoor, ritmegevoel, taalontwikkeling, sociale interactie en motoriek. Muziek stimuleert het brein, helpt bij focus en emotionele expressie.

Hestia

a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Tasty Tuesday

De Kneipp Methode is ontwikkeld door Sebastian Kneipp, die toen hij tuberculose kreeg, zelf op zoek ging naar manieren om te genezen. Hij kwam erachter dat hij baat had bij een koud bad na een flinke inspanning. Hierop is hij verder gaan uitbreiden. De Kneipp Methode staat vooral bekend om de hydrotherapie. Daarnaast omvat het ook therapie met kruiden, het belang van beweging, goede voeding en 'lebensordnung': levensritme/balans.

Het eerste onderdeel van de Kneipp methode is hydrotherapie: verschillende manieren van watergebruik om verschillende kwalen te genezen. Water is zó vanzelfsprekend dat je bijna zou vergeten hoe belangrijk het voor je is. Zuiver water verfrist en spoelt schoon. Toepassingen met koud en warm water stimuleren je bloedsomloop en dragen bij aan je weerstand. Water is pure weldaad en overal om je heen beschikbaar. Verfrissend, aangenaam ontspannend water is leven! Het tweede onderdeel binnen de Kneipp methode is fytotherapie: het behandelen van gezondheidsklachten en ziekten met planten of plantaardige middelen. Planten en kruiden hebben al eeuwenlang dezelfde werkzame kracht. Ze kunnen je leven elke dag veraangenamen. Planten en kruiden kunnen veel voor je doen. De natuur biedt een oneindige rijkdom aan gezondheids bevorderende planten, weldadige kruiden en geneeskrachtige stoffen.

Sport verhoogt het prestatievermogen van de spieren; pezen en gewrichten worden stabiel, wat vele reumatische en orthopedische klachten helpt voorkomen; de bloedsomloop functioneert beter; het risico op een hartinfarct neemt af; en het helpt natuurlijk ook met gewichtsafname en bevordert het immuunsysteem. Voeding: Gezonde voeding en bewegen zijn belangrijk voor een gezond lichaam. Een gezond lichaam op jonge leeftijd geeft minder snel problemen op oudere leeftijd. De energie die kinderen via hun eten binnenkrijgen moet in balans zijn met de energie die zij verbruiken. Goede voeding is de brandstof voor het lichaam. Het zorgt ervoor dat een kind de hele dag kan spelen, leren en bewegen.

Balans tussen lichaam en geest: daar is niets zweverigs aan. Het is juist heel aards en nuchter. Het betekent lekker in je vel zitten. Met een boek, op de fiets, in het water. Jij in natuurlijk evenwicht met je leefgewoonten en je omgeving. Dat is waar het in de filosofie van Kneipp om draait. Vind jezelf. In alle rust je lekker voelen. Je gezond voelen. Jezelf zijn. Daarbij hoort een uitgebalanceerd bewustzijn van je eigen lichaam en geest.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Tasty Tuesday

Vorbereiding

Bereid schalen met eetbare materialen voor: banaan, komkommer, rozemarijn, munt, lavendelzakjes.

Uitvoering

Bied geuren en smaken aan via geurzakjes en zachte stukjes groente/fruit. Laat baby's voelen, ruiken, proeven onder begeleiding. Benoem de smaken, doe voor en doe mee.

Vorbereiding

Stel je voor dat je een avontuurlijk pad hebt waar je op blote voeten kunt ronddwalen. Dat is een blotevoetenpad! Je voelt met je voeten verschillende texturen; denk aan het prikkelen van gras, het kraken van schelpen, de kou van gladde stenen, het zachte glijden van warm zand tussen je tenen, en zelfs wat glibberige modder.

Zoek een plek in je tuin of juist binnen waar je je blotevoetenpad wilt maken.

Uitvoering

Verzamel materialen, dit kan ook samen met de kinderen. Kijk rond en zoek verschillende dingen die je kunt gebruiken om je pad te maken. Denk aan: zachte dingen zoals gras, modder en zand en aan harde dingen zoals stenen, schelpen, dennenappels en takjes. Warm water en koud water. Je kunt ook kosteloos materiaal gebruiken

Verdeel je pad in verschillende vakken. Elk vak heeft iets anders voor je voeten. Bijvoorbeeld: een modderig vak, een kiezelvak, een bak water, een takjes vak, een karton krullen vak

Test je pad samen met de kinderen. Doe mee, doe voor en nodig uit.

Voorbeelden

Wat leren kinderen?

Wat leren kinderen?: Zintuiglijke ontwikkeling, nieuwe smaken ontdekken, verbinding tussen smaak en taal (woordenschat). Het stimuleert nieuwsgierigheid en zelfvertrouwen.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Work together Wednesday

Permacultuur Permacultuur is een geïntegreerd systeem bedoeld om een meer gebalanceerde en eerlijke relatie te creëren met de aarde en de mensen die erop leven. De term is in het leven geroepen door Bill Mollison en David Holmgren in 1978,²⁴ en is een samentrekking van 'permanent agriculture'²⁵ en 'permanent culture'. Zij beschreven het als "an integrated, evolving system of perennial or self-perpetuating plant and animal species useful to man": een geïntegreerd, evoluerend systeem van blijvende of zichzelf in standhoudende plant- en diersoorten die bruikbaar zijn voor de mens.

Permacultuur heeft als doel om "samenwerking tussen de mens en haar omliggende natuur gericht op een lange termijn overleving van beide" te realiseren.²⁷ Het mooie aan de filosofie is dat de principes overal werken: op een landgoed én op je balkon, voor jong en oud.²⁸ Het systeem is gebaseerd op drie kernprincipes: Earth Care, People Care en Fair Share. Earth Care gaat over het samen werken in harmonie met de natuur met het idee de negatieve impact te minimaliseren en het maximaliseren van een goede, duurzame omgeving. Pedagogisch medewerkers en kinderen praten bijvoorbeeld over manieren om verspilling te minimaliseren bij het kiezen van materiaal en activiteiten. People Care betekent zorg dragen voor jezelf, de kinderen, ouders, collega's, bezoekers en andere mensen die wij tegenkomen in het werkveld en daarbuiten. Samenwerken, empathie, duidelijke communicatie, creatieve uitlatingen, gezondheid en diversiteit zijn hierbij kernwoorden. Fair Share gaat over het feit dat iedereen gelijk is ongeacht afkomst, geslacht, huidskleur of geaardheid, alsook dat de natuur en de levende wezens net zoveel respect verdienen als de mensen om ons heen.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Work together Wednesday

Vorbereiding

Zorg voor een rustige ruimte en een spiegel.

Uitvoering

Laat baby's naast elkaar samen kijken naar zichzelf en elkaar. Stimuleer contact met andere baby's door samen te spelen en te benoemen wat ze zien.

Overdenkingen

Het kind als pedagoog Kinderen leren in eerste instantie van elkaar. Zij doen kennis en inzicht op en ontwikkelen zich voortdurend in het contact met elkaar, het samenwerken en het uitwisselen van ideeën. Al in 1967 schreef Vygotsky over de voordelen voor de ontwikkeling van kinderen als ze al vroeg met elkaar in contact komen. Kinderen zijn dus elkaars 'eerste pedagoog': iets wat Loris Malaguzzi beschreef in zijn Reggio Emilia pedagogiek. Hij geloofde dat kinderen van elkaars verschillen kunnen leren. Deze pedagogische benadering heeft over de jaren heen in groeiende mate aandacht gekregen. Een onderzoek uit 2015 liet zien dat kinderen 'natuurlijke pedagogen zijn'. Het onderzoek toonde aan dat kinderen, door het observeren en herkennen van 'fout' gedrag door volwassenen, hun eigen gedrag en daarmee hun 'pedagogiek' wat ze overdragen aan andere kinderen, aanpassen.

Wat leren kinderen?

Sociale interactie, zintuiglijke stimulatie, motoriek, plezier in samenspel.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Artsy Thursday

Meervoudige intelligentie Intelligentie is “de bekwaamheid om te leren, om problemen op te lossen.” (Howard Gardner) De theorie over meervoudige intelligentie van Howard Gardner is bij Hestia een belangrijk onderdeel van het kijken naar en observeren van kinderen. Deze theorie gaat ervan uit dat iedereen over negen verschillende vormen intelligentie beschikt. Volgens Gardner wordt meervoudige intelligentie gezien als de bekwaamheid van leren en bekwaamheid om problemen op te lossen. Dit maakt het verschil tussen ‘algemene intelligentie’ en ‘21e-eeuwse intelligentie’. ‘Algemene intelligentie’ gaat vooral om de cognitieve vaardigheden en beslaat het ‘oude’ idee van intelligentie: informatie kunnen begrijpen, onthouden, herhalen en toepassen, en dit objectief kunnen beoordelen. Veel mensen leven met het idee dat op basis van deze intelligentie het ene kind ‘slimmer’ is dan het andere. Dit idee wordt door de theorie van de meervoudige intelligentie tegengesproken.

Laag scoren op een IQ-test betekent volgens Gardner dus niet automatisch dat deze persoon onintelligent is. Wellicht is deze persoon niet verbaal/linguïstisch, logisch/mathematisch en/of visueel/ruimtelijk intelligent. Deze persoon kan echter op andere gebieden zeer intelligent zijn. Gardner gelooft dat ‘intelligentie’ niet gaat om het beperken tot één manier van slim zijn of iets aanpakken, maar juist om de verschillende manieren om problemen te benaderen. Intelligentie is de bekwaamheid om kennis te vergaren op verschillende levels. Doordat bij iedereen bepaalde intelligenties het sterkst ontwikkeld zijn, bestaan er verschillende soorten slimheid. Ieder kind is ‘slim’ en ‘knap’, alleen in wisselende gebieden. Het ene kind zal enorm uitblinken in rekenen en wiskunde, maar zal wat minder presteren in taal. Een ander kind zal ontzettend goed kunnen tekenen en knutselen, maar heeft moeite met theorie en gesproken uitleg. Ieder kind is uniek en dus op zijn of haar eigen manier slim.

verbaal/linguïstische intelligentie (taalslim), logisch/mathematische intelligentie (rekenslim), visueel/ruimtelijke intelligentie (beeldslim), muzikaal/ritmische intelligentie (muziekslim), lichamelijke/kinesthetische intelligentie (beweegslim), interpersoonlijke intelligentie (samenslim), intrapersoonlijke intelligentie (zelfslim), natuurgerichte intelligentie (natuurslim), existentiële intelligentie (bestaanslim), morele intelligentie (moreelslim)

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Artsy Thursday

Vorbereiding

Verven met de vingers

Zorg voor een groot vel papier. Als je een rol papier hebt, zorg dan dat je een aantal banen naast elkaar legt en vast plakt aan de grond. Kies 1 kleur evt met als 2e wit erbij. Als je meer kleuren geeft wordt het uiteindelijk allemaal bruin.

Zorg dat de kinderen een oud of reserve rompertje aan hebben die daarna in de was kan. Of als de ruimte warm genoeg is, kan het kind in een luier. (Wees je bewust van hoe kwetsbaar een baby is. Als de ruimte zich niet leent voor in een luier spelen doordat er bijvoorbeeld veel inkijs is, doe dit dan niet)

Uitvoering

Laat kinderen vrij spelen met verf op het papier en in de handen. Laat de kinderen het materiaal onderzoeken en sporen maken op het papier. Stimuleer expressie met woorden en gebaren. Je kunt meedoen en ook sporen maken met je vingers. Je kan het met 2 of 3 kinderen tegelijk doen en zo ook de onderlinge interactie stimuleren.

Overdenkingen

Kinderen als pedagoog kunnen verschillende taken vervullen: ze kunnen elkaar helpen, maar ook elkaar spiegelen. Als ze elkaar helpen bij het uitvoeren van een activiteit, kunnen ze deze ook aanpassen op de ander. Het idee achter deze taak is dat een kind een ander helpt omdat het eerste kind al weet hoe het moet, wat resulteert in verdere oefening door het eerste kind, en een leermoment voor het tweede kind. Door elkaar te spiegelen geven ze elkaar de kans gedrag te imiteren, waarmee ze elkaar helpen in het begrijpen van acceptabel gedrag en de redenen daarachter. Kinderen kunnen ook leren van het observeren van andere kinderen. Beide taken helpen een kind verder tijdens het ontwikkelingsproces, of laten zelfs de processen 'ontwaken' bij de kinderen. Ze versterken elkaars ideeën en acties, en spreken hun eigen kennis uit om uit te leggen hoe ze een situatie begrijpen.

Wat leren kinderen?

Zelfbeeld, expressie, fijne motoriek en nieuwsgierigheid. Kunst is een vorm van communicatie.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Family Friday

SDGs Wereldwijd is er meer aandacht voor duurzaamheid. We hebben ten slotte maar één wereld om op te leven! Dit besef komt meer en meer, wat tot nieuwe initiatieven, ideeën, plannen en acties leidt. Een internationaal voorbeeld zijn de Sustainable Development Goals (SDGs, in het Nederlands aangeduid als de 'Duurzame Ontwikkelingsdoelen'): zeventien doelen om de wereld "tot een betere plek te maken in 2030".²² Deze doelen zijn de opvolgers van de Millennium Development Goals (MDGs) die in 2000 door de Verenigde Naties (VN) werden aangekondigd. Deze liepen eind 2015 af, maar er was nog steeds veel ruimte voor verbetering. In 2012, tijdens de RIO+20, een VN-top voor duurzame ontwikkeling, werd er voor het eerst gesproken over 'duurzame ontwikkelingsdoelen' die de MDGs zouden moeten opvolgen. De SDGs zijn in 2015 geadopteerd en afgetrapt door de VN, en in 2016 geïmplementeerd in Nederland. Volgens de VN gaan deze doelen verder dan de MDGs: ze hebben niet alleen ontwikkeling als doel, maar gaan ook over duurzaamheid. Op de website van het United Nations Development Programme (Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties) wordt gesproken van een "dappere belofte om af te maken waar we aan begonnen zijn"; "een dringende oproep om een aantal urgente uitdagingen aan te pakken"; en "een dringende oproep aan de wereld om een duurzamer pad in te slaan".

De 17 doelen zijn als volgt: 1. Geen armoede; 2. Geen honger; 3. Goede gezondheid en welzijn; 4. Kwaliteitsonderwijs; 5. Gendergelijkheid; 6. Schoon water en sanitair; 7. Betaalbare en duurzame energie; 8. Waardig werk en economische groei; 9. Industrie, innovatie en infrastructuur; 10. Ongelijkheid verminderen; 11. Duurzame steden en gemeenschappen; 12. Verantwoorde consumptie en productie; 13. Klimaatactie; 14. Leven in het water; 15. Leven op het land; 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten; 17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Bijzonder is verder dat deze doelen voor alle landen gelden. Het gaat niet alleen om 'hulp' van rijke aan arme landen; er is ook aandacht voor mensenrechten, vrede en veiligheid, klimaat, en economische groei. Deze onderwerpen waren geen onderdeel van de discussie voor en tijdens de MDGs. Het is verder ook het idee dat deze doelen 'voor iedereen, door iedereen' zijn. Iedereen kan zijn steentje bijdragen aan een duurzamere, veiligere, welvarendere wereld. De doelen zelf zijn ook allemaal aan elkaar verbonden en voor succes van elkaar afhankelijk.

De doelen zijn erg belangrijk voor kinderen. Duurzaamheid in het algemeen is van groot belang; ten slotte gaat het om de wereld van morgen, dus voor de kinderen van nu. Daarom sluit de aandacht voor de SDGs aan bij artikel 29(1)(d) uit het Kinderrechtenverdrag: de educatie van kinderen zal worden toegespitst op het respect hebben voor de natuurlijke omgeving. Niet alleen de relevantie van het aanleren van duurzaamheid aan kinderen kan worden gelinkt aan de doelen, ook het belang van kinderen zelf komt zeer regelmatig terug in de SDGs. De doelen moeten zorgen voor een wereld waarin kinderen gezond en gelukkig kunnen opgroeien. Ze moeten worden beschermd tegen elke soort van mishandeling en uitbuiting, en moeten goede toegang tot onderwijs hebben. Ook speelt gelijkheid tussen jongens en meisjes (en vrouwen en mannen) een belangrijke rol. Kinderen zijn dus goed vertegenwoordigd in de SDGs.

Hestia

a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Family Friday

Vorbereiding

Familiefoto's

Vraag ouders vooraf een foto mee te nemen of op te sturen van het gezin, van ouders, broers of zussen misschien opa en oma en een foto van het kind zelf.

Uitvoering

presenteer de foto's op de grond of laag aan de muur waar kinderen er zelf bij kunnen. Hebben de kinderen voorkeur voor de foto's van eigen familieleden? Benoem wat je ziet wat kinderen doen en maak foto's van het onderzoek van de baby's. Herkennen ze zichzelf, en de andere familieleden uit de foto's?

Overdenkingen

Baby's zijn erg gespist op zintuigen. Onderling kunnen zij makkelijk geluid en aanraking gebruiken. Baby's reageren op elkaar, kijken naar elkaar en imiteren elkaar. Ze kunnen nog niet praten, maar wel geluiden maken en op andere manieren hun bedoeling duidelijk maken. Vaak wordt er gedacht dat baby's nog niet veel kunnen, maar uit observaties blijkt dat ze in staat zijn om veel te begrijpen, te verwerken, en zelf te doen.

Wat leren kinderen?

Vertrouwen, identiteit, herkenning, hechting.

